

Hållbarhetsrapport 2020 Locum AB

locum.

VÄRDEN FÖR VÄRDEN

VI ÄR EN DEL AV
REGION STOCKHOLM

Om Locums hållbarhetsrapport

Styrelsen i Locum AB avger Hållbarhetsrapport 2020. Denna rapport är upprättad i enlighet med bestämmelserna i Årsredovisningslagen och utgör bolagets lagstadgade hållbarhetsrapport. Rapporten är en del av förvaltningsberättelsen för Locum AB med organisationsnummer 556438-7909. Hållbarhetsrapporten tas fram en gång per år.

Granskning av hållbarhetsrapporten har skett i enlighet med FARs rekommendation RevR 12. Revisorns yttrande om den lagstadgade hållbarhetsrapporten, av Ernst & Young AB, och deras uttalande återfinns i slutet av rapporten.

Rapporten beskriver bolagets verksamhet och ger en förståelse för Locums konsekvenser inom områdena miljö, sociala förhållanden, personal, respekt för mänskliga rättigheter och motverkande av korruption. Under respektive avsnitt redovisas vårt arbete med frågorna, samt eventuella mätbara mål och indikatorer.

Innehållsförteckning

2020 i korthet	4
Om Locum	5
Uppdrag, ägardirektiv och budget	5
Locums mål och strategier	5
Hållbarhetspolicy	7
Intressentdialog	8
Agenda 2030 och Locums hållbarhetsarbete	9
Risker och hantering av dessa	10
Vårt arbete med intern kontroll	10
Locums väsentliga risker	11
Resurseffektiv energi	13
Verksamhetsenergi	14
Fastighetsnära förnybar energi	15
Cirkulära flöden	16
Klimatpåverkan	16
Resursanvändning	18
Material och produkter	18
Avfall	18
Hållbara vårdfastigheter	20
Inomhusmiljö	20
Miljöbyggnad	21
Fastighetsföreningar	21
Läkande utomhusmiljö	21
Trygga och säkra lokaler	22
Systematiskt säkerhetsarbete	22
Klimatanpassning	23
Medicinska gaser	23
Tillgänglig vårdmiljö	24
Fysisk tillgänglighet	24
Kommunikativ tillgänglighet	25
Mångfald och jämlikhet	25
Minoritetsgrupper	26
Inkluderande arbetssätt	27
Motverkande av korruption	27
Hållbara leverantörskedjor	27
Arbetsmiljö	28
Medarbetares hälsa och välbefinnande	29
Revisorns yttrande avseende den lagstadgade hållbarhetsrapporten	30

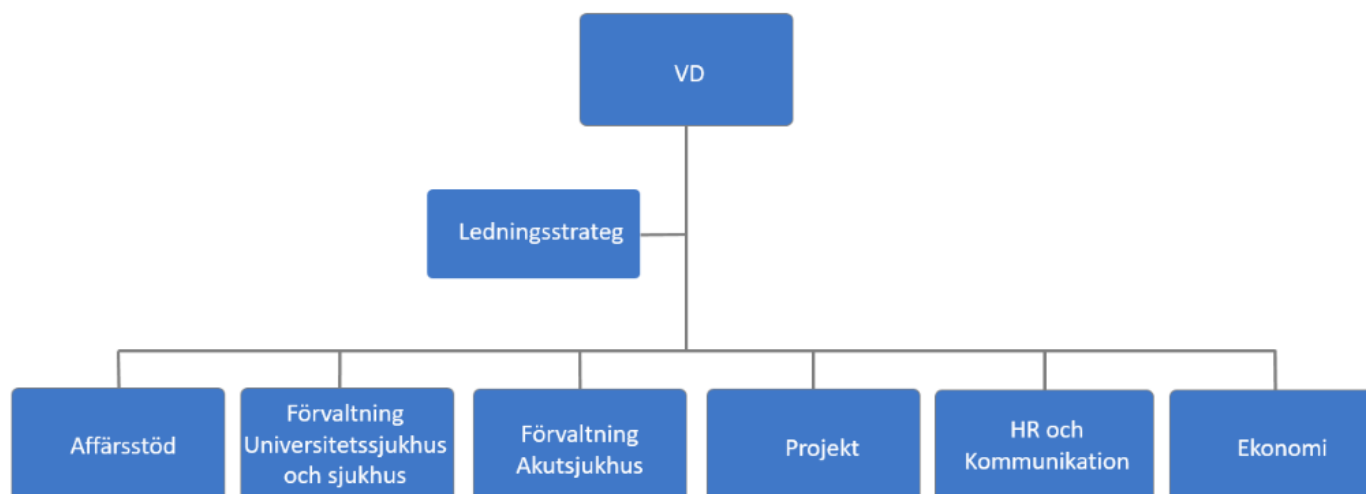
2020 i korthet

Under våren ställdes Locum inför en stor utmaning – att anpassa vårdfastigheterna till en rådande pandemi. Dessutom byggdes ett helt nytt sjukhus i turbofart, som positivt nog aldrig behövde användas. Under hösten gjordes en tillbakablick av vårens arbete, där bland annat lärdomar, utmaningar och möjligheter som framkommit i samband med verksamhetsutvecklingen på grund av pandemin analyserades.

Ökat distansarbete medförde förändrade arbetssätt och nyttjandet av digitala verktyg ökade. Förutom fältsjukhuset i Älvsjö genomfördes innovativa lösningar såsom utökad gaskapacitet och IVA-platser, temporära bårhuslösningar samt samverkande data från fastighet och vårdverksamhet för energieffektiv vård under längre värmeperioder.

Utöver pandemin som till stor del präglade året genomförde Locum i mars en organisationsförändring. Förändringen innebär bland annat att avdelningen affärsstöd tillkom och förvaltningsavdelningen delades upp i två avdelningar, en med fokus på akutsjukhus och en med universitetssjukhus samt sjukhus.

Locum har under året uppnått flera mål, såsom en minskad energianvändning med 14 %, ett Hållbart Medarbetarengagemangsindex på 78 och 93 % godkända produkter enligt Byggvarubedömningen. Dessutom genomfördes den första Miljöbyggnadsverifieringen, ett tempmätningssverktyg om arbetsmiljö och arbetssituation introducerades samt en bolagsövergripande klimat-, risk och sårbarhetsanalys togs fram.

Om Locum

Vi förvaltar, bygger och utvecklar två miljoner kvadratmeter vårdfastigheter åt vår ägare Region Stockholm. Genom innovation och samverkan leder vi utvecklingen av de bästa vårdmiljöerna i Sverige.

Ett sjukhus är en komplex fastighet. Här finns många tekniska system som måste fungera dygnet runt, året runt för att den livsviktiga vården ska kunna bedrivas. En väl fungerande skötsel och drift är basen i vår förvaltning. I samverkan med våra driftentreprenörer på sjukhusen arbetar vi varje dag för att se till att exempelvis värme, vatten, el, medicinska gaser och ventilation fungerar som det ska. Årligen projektleder vi cirka 800 byggprojekt. Tillsammans med våra leverantörer genomför Locum hyresgästpassningar, underhållsprojekt och större investeringar. De närmaste åren satsar vi på utveckling inom digitalisering, innovation, hållbarhet, självledarskap och självutvecklande team.

Uppdrag, ägardirektiv och budget

Region Stockholm formulerar vårt uppdrag och sätter ramen för verksamheten via ägardirektiv, riktlinjer, mål och budget. I regionens budget görs tydliga prioriteringar som kompletteras med konkreta mål i syfte att nå Region Stockholms vision om att vara en attraktiv, hållbar och växande region med frihet för invånarna att själva utforma sina liv och fatta avgörande beslut. Vår styrelse följer upp och utvärderar Locums verksamhet. VD leder sedan den löpande verksamheten mot uppsatta mål.

Locums uppdrag innebär att utveckla, förvalta, bygga och hyra ut lokaler i regionens vårdfastigheter. Utifrån uppdrag, och tillsammans med ägaren och våra hyresgäster, planerar och genomför bolaget byggprojekt med fokus på kostnadseffektivitet, ändamålsenlighet och miljömässigt hållbara lokaler.

Under en tioårsperiod har stora utvecklingsprojekt i form av ny- och ombyggnationer genomförts, vilka för närvarande håller på att avslutas. Locum säkerställer nu överlämning och driftsättning av nya vårdfastigheter med komplexa tekniska system. Samtidigt pågår ett intensivt förvaltningsarbete gällande det äldre fastighetsbeståndet, innebärande åtgärder kopplade till eftersatt underhåll, långsiktig planering för upprustning av tekniska system samt planering för att möta klimatförändringar och dess påverkan på fastigheternas driftsäkerhet.

Locums mål och strategier

Vi har tre övergripande strategier:

- Ökade värden för vården med driftsäkra fastigheter
- Ökad nytta av innovation och digitalisering
- Utvecklande chefs- och medarbetarskap

Utifrån dessa har mål formulerats som återfinns i handlings- och verksamhetsplaner.

Locum har även fyra övergripande mål:

- **Stark ekonomi** – Stark ekonomi för att trygga förvaltningen av regionens vårdfastigheter på kort och lång sikt. Det skapas genom ordning och reda i ekonomin och genom att säkerställa att det bedrivs en kostnadseffektiv och affärsmässig verksamhet. Utgångspunkten är att värna kärnverksamheten och effektivisera administration, lokalanvändning och inköp. Locum ska i enlighet med budget nå ett resultatkrav på 7 mkr för 2020, vilket uppnåddes.
- **Nöjd kund** – Erbjuder lokaler för god vård, väl fungerande fastighetsdrift och väl genomförda byggprojekt. Locums målsättning för NKI (nöjd kund index) är 67. Under 2020 gjordes dock ingen NKI-undersökning för att inte belasta vården ytterligare under rådande pandemi. Kundundersökning kommer att genomföras 2021 och då på ett nytt sätt för att möjliggöra en större jämförbarhet och erfarenhetsåterföring med bolag av likvärdig verksamhet som Locums.
- **Hög attraktivitet som arbetsgivare och beställare** – Engagerade medarbetare med goda utvecklingsmöjligheter, intressant för potentiella medarbetare och ett attraktivt bolag att vara leverantör till. Locums målsättning för NMI (nöjd medarbetarindex) är 80. Även denna enkät genomfördes inte fullt ut under 2020 varför det inte finns ett jämförbart utfall.

- **Hållbar utveckling** – Verksamheten bedrivs långsiktigt utifrån social, ekologisk och ekonomisk hänsyn för att främja en hållbar utveckling. Inom området finns ett flertal mål vilket framgår vidare i hållbarhetsrapporten.

Hållbarhetspolicy

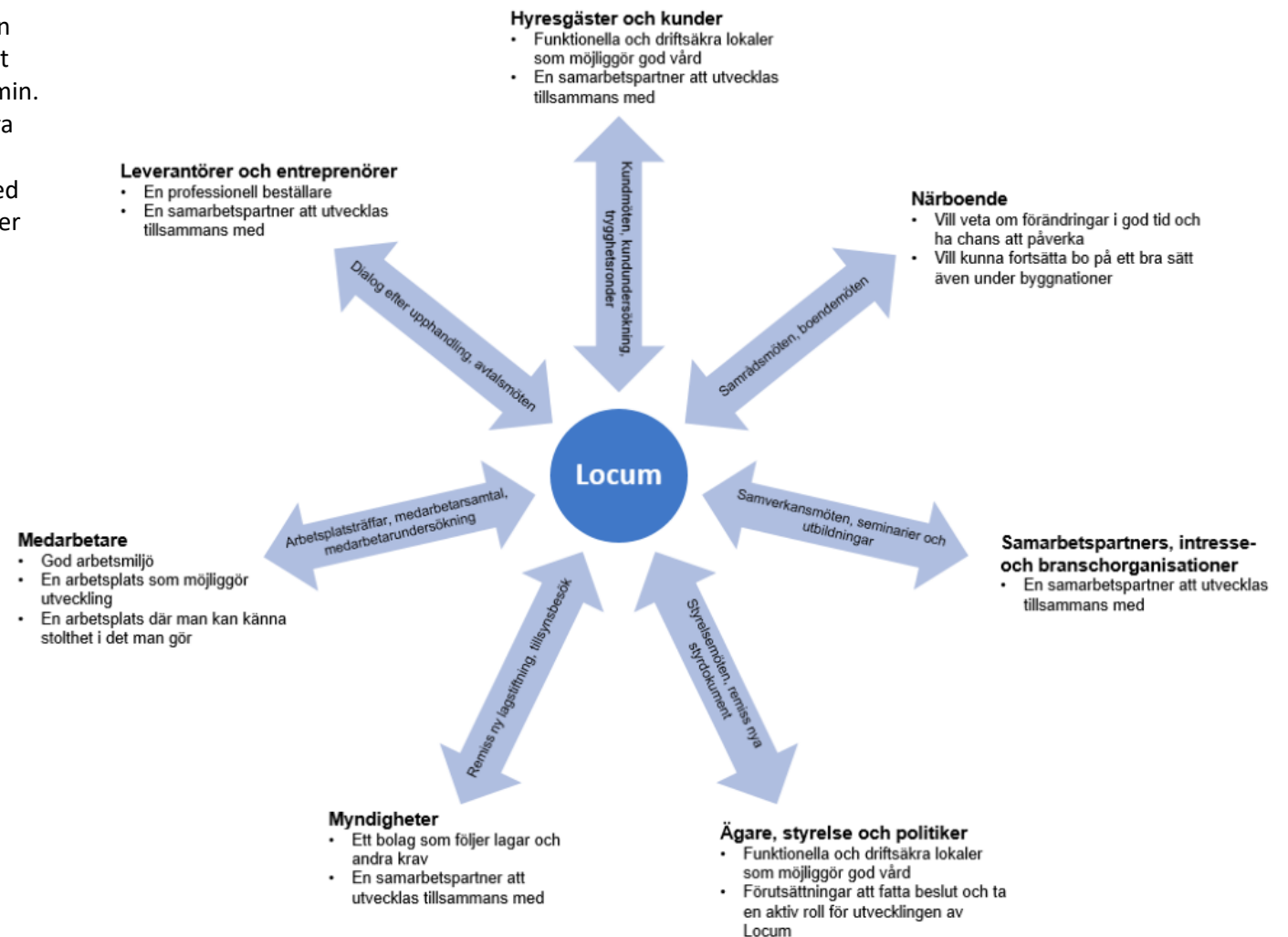
Locum har en hållbarhetspolicy som tydliggör hur vi ska integrera hållbarhet i vårt uppdrag att förvalta och utveckla vårdfastigheter. Hur vi möter ambitionen i hållbarhetsarbetet framgår i denna hållbarhetsrapport. Vår policy innebär bland annat att:

- Våra fastigheter utformas i dialog med våra kunder och intressenter för att skapa en läkande vårdmiljö där framtida behov och förväntningar inkluderas och infrastrukturen utmärks av funktionalitet, ändamålsenlighet samt långsiktig kostnadseffektivitet.
 - Människor i alla åldrar, oavsett funktionsvariationer, ska uppleva att vårdfastigheterna präglas av trygghet och tillgänglighet. Det innebär att lagkrav följs, att krav avseende patientsäkerhet uppfylls och att arbetsmiljön i lokalerna är god.
 - Hyressättningen ska baseras på ett marknadsmässigt synsätt och ta hänsyn till lokalernas användbarhet, standard, skick, avtalsvillkor och läge.
 - Vi arbetar målstyrt och på ett strukturerat sätt med hjälp av analyser, effektiv planering, kontroll och uppföljning – ständig förbättring är en del i det dagliga arbetet. Vårt arbete präglas av hög affärsmässig etik. Vi arbetar för att förebygga oegentligheter och all form av korruption samt givande och tagande av muta.
 - Vi strävar efter att bli klimatneutrala genom att minska energibehovet, effektivisera användningen och återvinna den energi som används. Vi förebygger uppkomsten av avfall och miljöinventerar våra fastigheter.
- Vi använder material och produkter som inte har en negativ påverkan på miljö eller hälsa. Vi kvalitetssäkrar att de produkter och tjänster som vi levererar uppfyller de krav som våra kunder och vi själva ställer.
 - Vi är organisatoriskt och professionellt förberedda så att skador på människor, miljö, egendom och samhälle minimeras vid en olycka eller kris. Vi agerar effektivt vid nödläge och olyckor samt förhindrar eller mildrar negativ påverkan på människa och miljö.
 - Vi har en god arbetsmiljö som främjar god fysisk och psykosocial hälsa. Vi tar avstånd från alla former av trakasserier och diskriminering. Vår arbetsplats är inspirerande och utvecklande – vi möter varje människa med respekt, empati och tillit.

Intressentdialog

De intressenter som Locum definierat sedan tidigare kvarstod även under 2020, däremot förändrades dialogformerna utifrån pandemin. Förutom att möten nu sker digitalt med våra intressenter kan vi även se ett annat fokus. Under våren blev prioriteringen, i dialog med kunder och ägare, att lösa kritiska situationer kopplat till pandemin medan andra frågor pausades.

Intressenterna och intressentdialogen som tidigare kartlagts har nu funnits en tid på Locum och därför finns det ett behov av att se över och stämma av den med våra intressenter.

Agenda 2030 och Locums hållbarhetsarbete

Hållbarhet ska genomsyra hela Locums verksamhet och vara en integrerad del av det dagliga arbetet. Förutom lagkrav och andra krav styrs vi av riktlinjer, policys samt mål och indikatorer från Region Stockholm. Utöver detta bygger vårt hållbarhetsarbete bland annat på Agenda 2030 och Parisavtalet.

Region Stockholm håller för närvarande på att ta fram en hållbarhetspolicy och en hållbarhetsstrategi. Dessa kommer framöver att tydliggöra regionens hållbarhetsarbete ytterligare.

I samband med årets omorganisation förtydligades samordningsansvaret för Locums hållbarhetsarbete. Inom ramen för den förändringen pågår en hållbarhetsutredning för att identifiera bolagets betydande hållbarhetsaspekter och tydliggöra

gap. Det säkrar att vi framöver kommer att arbeta med de mest angelägna och högst prioriterade hållbarhetsområdena samtidigt som vi även får en gemensam bild över vilka dessa är. Utredningen har kommit så långt att vi nu mer tydligt kan se vilka de mest betydande hållbarhetsaspekterna är för Locums verksamhet. Under 2021 kommer vi utifrån dessa att göra en koppling till de globala hållbarhetsmålen.

När de nya styrande dokumenten från regionen tagits fram och hållbarhetsutredningen slutförts kommer Locum uppdatera nuvarande miljöplan till en hållbarhetsplan för att möta framtida viljeriktningar och målsättningar.

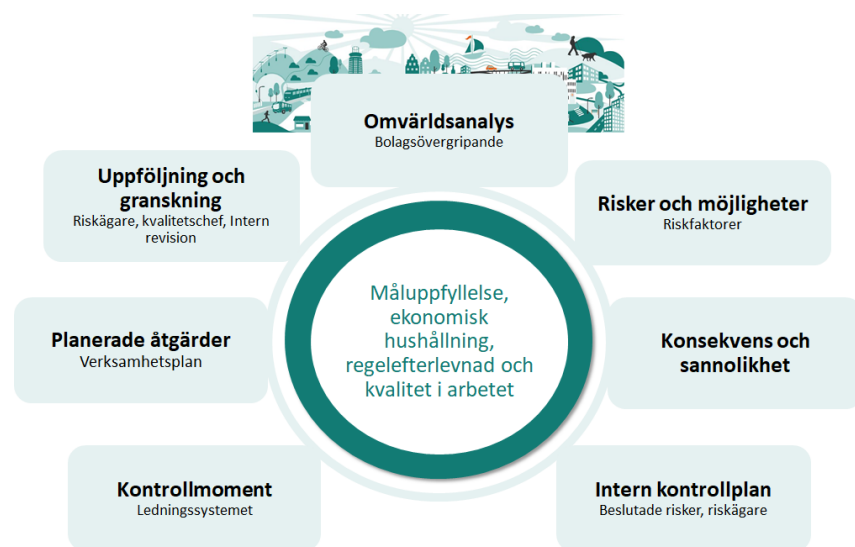
Locums hållbarhetsrapport för 2020 utgår från fyra fokusområden som framkommit i hållbarhetsutredningen: resurseffektiv energi, cirkulära flöden, hållbara vårdfastigheter och inkluderande arbetssätt. Betydande hållbarhetsaspekter inom ramen för dessa områden är fastighetsenergi, inomhusmiljö, klimatanpassning, trygga och säkra lokaler, antikorrupktion, hållbara leverantörskedjor och arbetsmiljö i byggprojekt. Framtida översyn kan medföra förändringar av ovanstående.

Risker och hantering av dessa

Vårt arbete med intern kontroll

Intern kontroll är ett arbetssätt för att identifiera, förebygga och hantera risker som kan påverka måluppfyllelse, ekonomisk hushållning, regelefterlevnad eller kvalitet i arbetet. Vårt arbete med intern kontroll är viktigt för att uppnå mål och upprätthålla förtroendet för Locums verksamhet.

Vår interna kontroll utgår från Region Stockholms modell för integrerad ledning och styrning (ILS) samt Riktlinje för intern kontroll. Locum följer Region Stockholms ramverk för intern kontroll vilket syns i vårt ledningssystem som är certifierat enligt ISO 14001:2015 och 9001:2015.

En bolagsövergripande omvärldsanalys genomförs årligen inför verksamhetsplaneringen, i vilken det ingår risker och möjligheter. Riskanalys genomförs för de riskfaktorer som bedöms kunna påverka möjligheterna att nå uppsatta mål. Utifrån den pågående pandemin genomfördes en förnyad omvärldsanalys med risker och möjligheter under juni 2020, en analys av nuläge och konsekvenser för hösten 2020 samt planering inför 2021.

Av internkontrollplanen framgår risk, riskbeskrivning, sannolikhet, konsekvens och riskvärde. Därtill beskriver berörd risk- eller processägare kontrollmoment och planerade åtgärder för att begränsa eller eliminera konsekvensen av risken. Kontrollmoment i ledningssystemet och planerade åtgärder för att begränsa samt eliminera konsekvenser av identifierade risker i internkontrollplan följs upp löpande och granskas i samband med verksamhetsuppföljning samt vid behov vid interna revisioner.

Styrelsen fastställer den årliga omvärldsanalysen, inklusive risker samt ansvarar för den interna kontrollen med utgångspunkt i beslut fattade av Regionfullmäktige och Regionstyrelsen. VD ansvarar för att upprätthålla en god internkontroll och rapporterar löpande till styrelsen hur den interna kontrollen fungerar. Styrelsen utvärderar kontinuerligt den information som bolagsledningen lämnar. Arbetet innefattar bland annat att säkerställa att åtgärder vidtas rörande de brister och förslag till åtgärder som framkommit vid den interna kontrollen.

Locums väsentliga risker

Sex väsentliga risker lyftes till intern kontrollplan inför 2020. Resultatet av höstens riskbedömning blev för Locum totalt tio betydande risker för 2020, bland annat utifrån konsekvenser av den pågående pandemin.

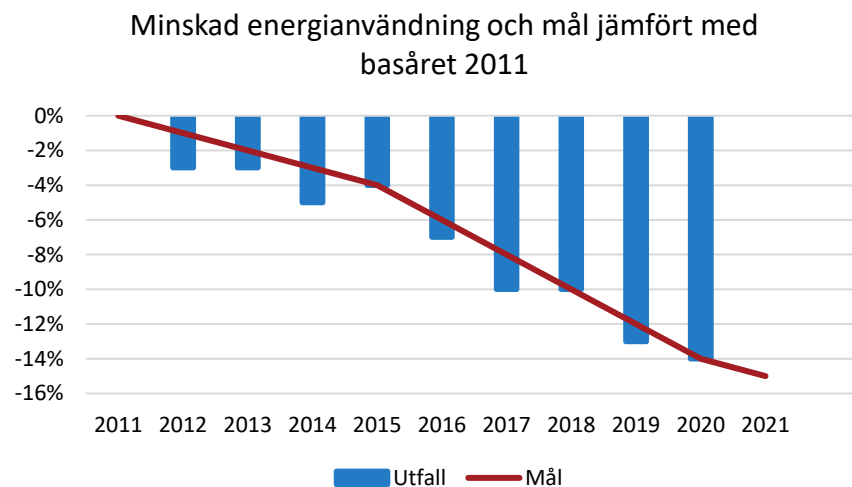
Risk och riskbeskrivning	Konsekvens
<p>Risk för cyberattacker, intrång i IT, passer- och/eller kommunikationssystem Exempelvis förstörande datorintrång, ekonomisk brottslighet, missbruk av information som man inte har behörighet till. Skydda lokaler från intrång av obehöriga.</p>	Driftstörningar, säkerhetsinformation läcker ut.
<p>Kompetensbrist hos leverantörer/entreprenörer Brist på resurser med rätt kompetens och erfarenhet i bygg- och fastighetsbranschen.</p>	Tidsförskjutningar, kvalitetsbrister och ökade kostnader för genomförande av byggprojekt. Kvalitetsbrister och ökade kostnader för fastighetsförvaltning. Förseningar i fastighetsutvecklingsprojekt.
<p>Risk för extraordinär händelse Allvarlig störning eller risk för allvarlig störning i viktig samhällsfunktion som kräver skyndsamt insats. Exempelvis avbrott i dricksvattenförsörjning eller elförsörjning, händelser kopplade till extremväder/klimatförändringar (ex. storm, regn, snöfall, översvämning), pandemi eller terrorattack.</p>	Höga kostnader för att ställa om lokaler vid extraordinära händelser. Kan inte tillhandahålla ändamålsenliga lokaler.
<p>Regionens mål för energieffektivisering uppnås ej Otillräckliga åtgärder kan leda till att bolaget inte uppnår miljömål gällande energi. Verksamhetsenergi utgör närmare hälften av energianvändningen i vårdlokaler.</p>	Ökade kostnader och försämrad hållbarhet.
<p>Risk att planering av förvaltning och underhåll av fastigheterna inte har ett tillräckligt långsiktigt perspektiv Bristande medel och resurser innebär att det blir svårare att planera förvaltning och underhåll av fastigheterna ur ett långsiktigt perspektiv. Minskad möjlighet att genomföra samordnande underhållsåtgärder på flera sjukhus samtidigt.</p>	Högre kostnader för förvaltning och underhåll till följd av ökade akuta åtgärder istället för proaktivt arbete med förebyggande åtgärder.

Risk och riskbeskrivning	Konsekvens
<p>Risk att leverantör bryter mot grundläggande rättigheter och principer, utnyttjar svart arbetskraft eller inte har ett strukturerat arbete mot korruption Exempelvis leverantörer som har många underleverantörer eller som verkar i branscher med låga löner eller att det finns en förhöjd risk att grundläggande rättigheter och principer inte efterlevs.</p>	<p>Samarbete med leverantörer som inte uppfyller och efterlever de grundläggande rättigheterna i Region Stockholms uppförandekod. Risk för bland annat arbetsplatsolyckor, att leverantören bryter mot grundläggande villkor/arbetsmiljökrav etc.</p>
<p>Försämrade kundnöjdhet På grund av Covid-19 finns risk för att tillräckliga åtgärder ej har kunnat genomföras och att vi därför inte uppnår avsedd effekt avseende ökad kundnöjdhet.</p>	<p>Mål för kundnöjdhet uppnås ej.</p>
<p>Risk för oegentligheter Medarbetare eller samarbetspartners agerar på ett oetiskt eller olagligt sätt. Exempelvis bedrägeri, ger eller tar muta. Agerar utifrån jäv eller intressekonflikt t.ex. vid olika former av beslut.</p>	<p>Skadar förtroendet för Locum och Region Stockholm. Kan leda till stora kostnader i form av skadestånd och ersättningskrav.</p>
<p>Bristfällig avtalsefterlevnad hos leverantörer Brister i processer och arbetssätt gör att vi inte följer upp att entreprenörer och leverantörer tillhandahåller leverans och tjänster i enlighet med avtal.</p>	<p>Locum och Region Stockholm får inte den leverans vi har betalat för. Locum är inte en professionell beställare och styr inte utvecklingen.</p>
<p>Otillräckligt IT-stöd Risk att bolaget inte har den infrastruktur eller de verktyg som efterfrågas för att effektivt stödja nuvarande och framtida informationsbehov och arbetsprocesser. Exempelvis IT-system som inte på ett effektivt sätt underlättar medarbetarnas vardag.</p>	<p>Ökat resursbehov, påverkar arbetsklimatet negativt.</p>

Förtydligande 2021-05-04
Region Stockholms mål för 2020 var att minska energianvändningen med 10 % jämfört med basåret 2011. Locum minskade energianvändningen med 14 % jämfört med basåret 2011.

Resurseffektiv energi

Ett prioriterat område för Locum och Region Stockholm är att fastighetsbeståndets energianvändning ska vara resurseffektiv för att bidra till minskad klimatpåverkan och stark ekonomi. Regionens mål är nedbrutet i Locums miljöplan där målet är att vi ska minska energianvändningen med 14 % år 2020 och 15 % år 2021 utifrån basår 2011. Locum nådde det satta energimålet för år 2020, då resultatet visar att energianvändningen minskat med 14 % jämfört med basåret 2011.

Systematiskt energiarbete

Locum bedriver ett systematiskt energiarbete och upprättar årligen objektspecifika energiplaner utifrån den övergripande målnivån. Energiplanen beskriver fastighetsobjektets energimål, historiska utfall, prognos, kommande åtgärder och händelser som påverkar energianvändningen i fastigheterna samt hur det förhåller sig till hela Locum. Energiplanerna följs upp minst en gång per månad.

Under 2020 har bland annat tidigare arbete med att tydliggöra besparingspotential samt målsättningen för energieffektivisering per förvaltningsobjekt till 2030 fortsatt. Arbetet är omfattande och kommer fortgå även under 2021.

En analys av vilka effekter pandemin fört med sig och dess påverkan på energianvändningen har också genomförts. Analysen påvisar att åtgärder direkt kopplade till pandemin har gett en ökning av energianvändningen med ca 300–500 MWh under 2020.

Exempel på åtgärder som bidragit till att Locum även år 2020 uppnått energimålet är:

- Byten till mer energieffektiva fönster på flera sjukhus, vilket förutom minskad energianvändning ger förbättrad komfort för hyresgästerna eftersom kallras minskar.
- Sektionering av ventilation genom installation av spjäll med tidkanal på Sabbatsbergs sjukhus och Danderyds sjukhus.

- Utbyte av remdrivna fläktar till direktdrivna EC-fläktar på S:t Görans sjukhus, Nacka sjukhus, Dalens sjukhus och Handens sjukhus.
- Utbyggnad och installation av värmeåtervinning av kondensorvärme från kylmaskiner på Karolinska sjukhusområdet i Solna och på S:t Görans sjukhus.
- Belysningsbyte till LED-belysning.
- Byte av ångdrivna tvättmaskiner till eldrivna maskiner på Karolinska sjukhusområdet i Solna. Därmed försvann stora energiförluster i tidigare långa rörstråk.

Verksamhetsenergi

En utmaning i arbetet med att minska energianvändningen ligger i att sjukvården blir allt mer teknikintensiv och verksamhetsenergin utgör därmed en allt större andel av den totala energianvändningen i sjukvårdsfastigheterna. Detta syns tydligt i de nya byggnaderna som tagits i drift, där verksamhetsenergin står för mer än hälften av byggnadernas energianvändning. Både fastighets- och verksamhetsenergi ingår i målsättning och utfall för bolagets energianvändning. Av naturliga skäl har vi dock störst, och även direkt, rådighet över att påverka användningen av fastighetsenergin. Locum jobbar med att effektivisera användningen av verksamhetsenergin ur flera olika perspektiv såsom informationsspridning, tillhandahållande av verktyg, samverkan, tydliggörande av verksamhetsenergins inverkan och rena tekniska åtgärder. Flera

kommunikationsinsatser kring verksamhetsenergi och inomhusklimat har utförts under året.

Under 2020 har Locum fortsatt det långsiktiga arbetet med att effektivisera användningen av verksamhetsenergi. Dels har ett PM med litteraturstudie och erfarenheter påbörjats vilket kommer ligga till grund för kommande års arbete med att minska verksamheternas energianvändning. Samtidigt har ett utvecklingsprojekt slutförts på Dalens sjukhus som innebär att mätare har installerats för att kunna separera fastighetsenergin från verksamhetsenergin. Det genomförda projektet kommer att analyseras för att klarlägga nyttan och möjligheterna att

skala upp metoden för hela beståndet.

Locum har även genomfört en del tekniska åtgärder som bidrar till en mer effektiv verksamhetsenergi, exempelvis byte till mer energieffektiva belysningskällor och belysningsstyrning.

Laddplatser för eldrivna verksamhetsfordon har löpande etablerats i fastighetsbeståndet. Under 2020 tydliggjordes att den nya lagstiftningen inom området inte omfattar totalförsvarets fastigheter och Locum kommer därmed skapa en anpassad laddstrategi för elfordon.

Fastighetsnära förnybar energi

Locum har installerat både solfångar- och solcellsanläggningar i fastighetsbeståndet. Installation av ytterligare solcellsanläggningar har dock pausats av två skäl:

- Remissversionen av "Den robusta sjukhusbyggnaden - 2020" (MSB) uppger att solceller på sjukhusbyggnader tillför en risk för byggnadens säkerhet och att "(...) sjukhus bör därför inte ha solceller installerade på de mest kritiska byggnaderna."
- Under 2020 gick även förslaget att undantaget från skatteplikt för egenproducerad el skulle utvidgas genom höjda effektgränser, ut på remiss. Förslaget innebär dock att tidigare utmaningar gällande orimlig administration kvarstår.

Ytterligare installation av solceller avvaktas därmed tills detaljerna kring krav på robusthet och skatteregler för solcellsenergi är klarlagda.

Cirkulära flöden

En byggnad kräver stora mängder material och genom att beakta hela livscykeln – från byggmaterialens råvaruutvinning, under nybyggnation, förvaltning och ombyggnation till rivnings- och avfallsfasen, ges förutsättningar för en effektiv resursanvändning. Både bygg- och det långsiktiga förvaltningsperspektivet tas hänsyn till när Locum gör ändringar i fastigheterna. Detta främjar hållbar

materialanvändning, begränsar uppkomsten av avfall och således även klimatpåverkan. Samverkan samt att ödmjukt beakta den totala mängden krav som ställs på en vårdfastighet är framgångsfaktorer för att sträva mot cirkulära flöden.

Klimatpåverkan

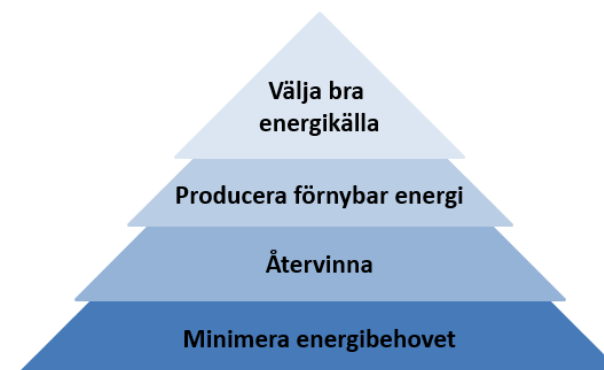
Locums övergripande mål är att vara klimatneutrala år 2045, vilket går hand i hand med Region Stockholms samt Sveriges nationella mål om att ha noll nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären 2045. Utifrån vår verksamhet utgörs de betydande utsläppen av förvaltning och byggande av fastigheterna.

För att nå målet klimatneutralitet 2045 prioriterar vi att:

- Minska energibehovet

- Effektivisera användningen och återvinna använd energi
- Välja energi som producerats med så lite miljöpåverkan som möjligt
- Köpa förnybar energi och installera fastighetsnära förnybar energiproduktion när så är möjligt
- Minska klimatpåverkan från byggprojekt
- Fasa ut klimatpåverkande köldmedier
- Kravställa förnybara drivmedel för transporter samt minska klimatpåverkan från tjänsteresor

Avseende driften av fastigheterna, utgör energianvändningen den primära klimatpåverkan, vilket gör det till en av Locums viktigaste hållbarhetsfrågor. Energiptyramiden visar vår grundläggande arbetsmetodik i energiarbetet för att även minimera klimatpåverkan.

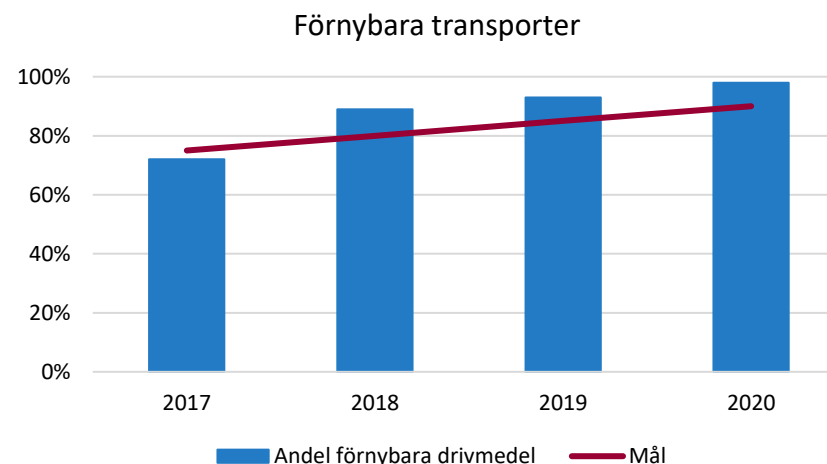
Basen och det första steget är alltid att minska energibehovet och effektivisera energianvändningen. Återvinna innebär att ta tillvara på energin så effektivt som möjligt innan den lämnar byggnaden. Därefter är målet att producera förnybar energi, idag finns delvis solfångare och solceller på taken. För den energi som återstår utvärderar vi olika alternativ som jämförs med varandra för att välja alternativet med lägst miljöpåverkan.

För att minska klimatpåverkan från byggprojekt har Locum under året fortsatt utreda möjliga klimatreducerande krav. I den nya vårdbyggnationen som byggs på Danderyds sjukhus är minskad klimatpåverkan i ständig dialog, samtidigt som analyser för närvarande genomförs i syfte att identifiera klimatbesparande åtgärder vid val av material i stomkomplettering. Eftersom produkter och material identifierats utgöra en stor del av klimatpåverkan i byggprojekt utvärderas krav för detta även i ombyggnationer, där förutsättningarna dock inte ger lika mycket spelrum som i nybyggnationer.

I arbetet med att minska klimatpåverkan ingår även att löpande fasa ut köldmedier med hög klimatpåverkan. Klimatpåverkan från köldmedier uppgick under 2020 till 191 ton koldioxidekvivalenter (CO₂e), vilket är mer än en halvering jämfört med föregående år. Det genomsnittliga värdet för den globala uppvärmningspotentialen (GWP-värdet) för den totalt installerade mängden köldmedia har minskat från ca 1 790 kg CO₂e/kg köldmedia 2019 till ca 1 690 kg CO₂e/kg köldmedia 2020.

Vi har under året även minskat vår klimatpåverkan från transporter. Under 2020 användes 98 % förnybara drivmedel i transporter av verksamhetsavfall och byggavfall på Huddinge sjukhusområde, där målet är 90 %. Jämfört med föregående år har

dieselanvändningen minskat ytterligare. Klimatpåverkan från våra tjänsteresor har också minskat under året till följd av pandemin. Digitala verktyg som stödjer det nya distansbaserade arbetssättet har implementerats i rask takt, vilket troligen kommer minska behovet av resor i tjänsten även framöver.

Resursanvändning

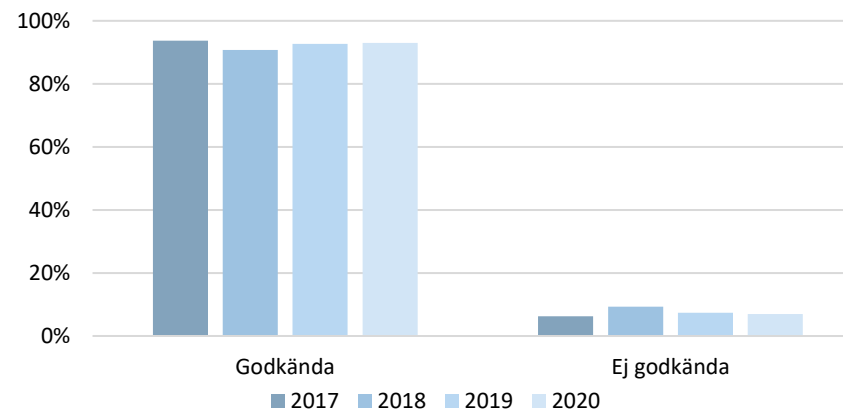
Locum främjar en hållbar resursanvändning genom att ställa omfattande krav på material och produkter som används och byggs in, beakta avfallsmängder innan de uppstått, möjliggöra sortering av avfall samt föra en löpande dialog med berörda.

Material och produkter

Material och produkter står för en betydande miljöpåverkan. Locum ställer därför höga krav på vilka material och produkter som får användas och byggs in i fastigheterna med avsikten att skapa en god inomhusmiljö och begränsa behovet av att bygga om. För att minska risken för att produkterna innehåller miljö- eller hälsoskadliga ämnen används Byggvarubedömningen (BVB). Systemets bedömningskriterier ligger i framkant inom branschen vilket säkerställer att Locum beaktar även kommande lagkrav och utfasning av kemikalier som väntas bli förbjudna i god tid innan produkterna fasis ut.

De aktiva produktvalen möjliggör också framtida återanvändning, återvinning och cirkulära flöden. Målet är att minst 90 % av produkterna som byggs in i fastigheterna ska vara godkända, d.v.s. ha fått bedömningen rekommenderas eller accepteras av BVB. Under 2020 nåddes en andel om 93 % godkända produkter.

Andel godkända produkter i BVB

Vi ställer även krav rörande kemikalier i driftentreprenader där arbetet med att fasa ut farliga kemikalier fortgår löpande. Kemikalier registreras och bedöms i kemikaliesystemet KLARA, vilket följer de kriterier som anges i Region Stockholms utfasningslistor för varor och kemiska produkter.

Avfall

Våra huvudsakliga avfallsflöden utgörs av avfall i samband med byggprojekt, avfall från drift av fastigheterna samt avfall från verksamheterna som bedriver vård.

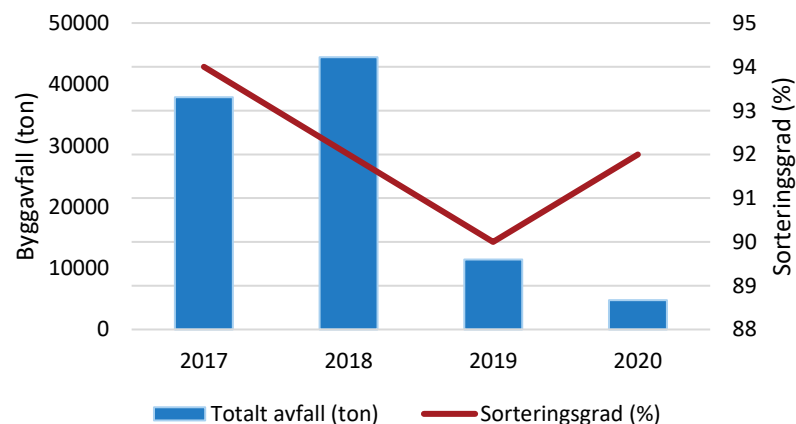
Under året har det skett omfattande ändringar i avfallslagstiftningen vilket innebär att det numera finns utpekade fraktioner som måste sorteras ut på byggarbetsplatserna. Syftet med utsorteringskraven är att komma högre upp i avfallshierarkin så att både förberedelse för återanvändning och materialåtervinning kan öka. Locums målsättning att sortera 90 % av avfallet på byggarbetsplatserna och Byggföretagens Resurs- och avfallsriktlinjer vid byggande och rivning används vid kravställning. Samtidigt prioriteras återanvändning där så är möjligt. Exempel på material som har återanvänts under året är tegel i konst och utomhusbelysning. Vi arbetar även med BIM-modellering och standardiserade typrum för att begränsa mängden avfall som uppkommer.

Under 2020 har Locum bedrivit en utredning för att identifiera kommande mål som är lämpliga i ombyggnationer, vilket kommer utgöra en allt större andel av byggprojekten framöver. Byggavfallsmängderna har minskat mot tidigare och bedöms ligga på en fortsatt lägre nivå på grund av lägre investeringsbudget och färre nyproduktioner.

Locum arbetar aktivt för att optimera avfallshanteringen tillsammans med verksamheter och driftentreprenörer för att ta fram hållbara lösningar och främja en resurseffektiv återvinning. Ett sjukhus och dess verksamhet ger upphov till många typer av avfall där vår roll som förvaltare är att möjliggöra lösningar för källsortering såsom att tillhandahålla kärl, dekaler och information om sorteringsrutiner. Under 2020 tecknades ett nytt avtal för hantering av det källsorterade avfallet på samtliga sjukhusområden. Resultatet av verksamheternas avfall för 2020 kommer redovisas på Locums hemsida i februari.

Vad som dock redan kan konstateras är att effekterna av pandemin har medfört att avfallsmängderna under året ökat, samtidigt som den utsorterade plastfraktionen för närvarande energiåtervinns. För att minska risken för att avfallshanteringen påverkar möjligheten att bedriva vård under pandemin har vi arbetat med kontinuitetsplanering. Det har inneburit ett tätt samarbete och en löpande dialog med avfallsentreprenör samt sjukhusens och kommunernas representanter.

Sorteringsgrad för uppkommit byggavfall

Hållbara vårdfastigheter

Ett sjukhus är en komplex fastighet. Här finns många tekniska system som måste fungera dygnet runt, året runt för att den livsviktiga vården ska kunna bedrivas. Vi förvaltar våra vårdfastigheter enligt en förvaltningsmodell med en väl fungerande skötsel och drift som bas. Tillsammans med våra driftentreprenörer på sjukhusen arbetar vi varje dag för att se till att bland annat värme, vatten, el och ventilation fungerar som det ska.

Inomhusmiljö

Locum förvaltar vitt skilda inomhusmiljöer, allt från parkeringshus och större entréhallar till vårdlokaler och högteknologiska utrymmen med högsta krav på vårdhygien. Alla lokaler skall planeras och förvaltas utifrån respektive funktion i syfte att erbjuda den bästa inomhusmiljön. Lokalerna planeras och utformas utifrån vägledande arkitektur, med fokus på sunda material, ergonomi, tillgänglighet, dagsljus, trygga rörelseytor och flexibla lokaler som är hållbara över en lång förvaltningsperiod. Ett prioriterat område är läkande vårdmiljöer såväl inomhus som utomhus då det kan bidra till att förkorta vårdtider, förbättra patientsäkerheten, minska smittspridning och öka välbefinnande hos patienter, anhöriga och personal.

Vår hörsel är utvecklad för att höra ljud utomhus, medan vårdsituationen uteslutande sker inomhus. Vid bullrande och stökiga vårdmiljöer är det svårt för både vårdpersonal och patienter att åstadkomma en läkande miljö och bra arbete. Under pandemin har värdet av tystare lokaler, färre pipande maskiner,

god uppfattbarhet av varandras talade budskap och kroppsspråk, fått en än större förförståelse även för personer utanför normal vårdmiljö.

Locum har genom sitt deltagande i det nationella nätverket Program för teknisk standard (PTS) en fortlöpande förbättringsprocess. Den gemensamma erfarenheten ligger till grund för vår planering av förvaltning och förändringar, när vi renoverar och bygger energismart med inomhusmiljön i fokus. Vi arbetar med tydlighet för att få in målbild vid upphandlingar och därmed förankra värderingar på ett tidigt stadie med respektive part.

Under året har Locum fortsatt arbetet med att utveckla sensorer med målet om att med hjälp av dessa visualisera inomhusmiljön. Sensorerna ger även en förståelse av det aktuella läget såsom möjlig påverkan av specifika lokalers ventilation, luftkvalitet och luftfuktighet. Bland annat har vi haft samverkansform och workshops med övriga regioners förvaltningsorganisationer för vårdmiljöer och Chalmers vårdrelaterade forskningsprojekt. Locum deltar som remissorgan till bland annat Boverket, är representerat i Byggherrarnas utskott och deltar som enda fastighetsägare i forumet för Sveriges Fukt konsulter Bygga-F.

Miljöbyggnad

Locum förvaltar vid årsskiftet 2020 tio byggnader som följer Miljöbyggnad och under våren genomfördes den första verifieringen av den nya behandlingsbyggnaden på Södertälje sjukhus. De kommande åren genomförs uppföljningar av de preliminärt certifierade byggnaderna för att verifiera även dessa. Miljöbyggnadskraven som ställs är höga vilket ställer krav på ett gott samarbete mellan alla

discipliner genom hela projektets gång för att identifiera tekniska lösningar som fungerar i en så komplex byggnad som en vårdfastighet. Att certifiera byggnader enligt Miljöbyggnad främjar hållbart

byggande och ger möjlighet att erhålla mer fördelaktiga lån i form av gröna obligationer som emitteras från Region Stockholm.

Fastighetsföreningar

Locum har till stora delar ett äldre fastighetsbestånd som innehåller inbyggda föreningar till skillnad mot nyare byggnader. De föreningar som har hittats vid inventering har vi dokumenterat i ett digitalt system i syfte om att säkerställa arbetsmiljön vid byggnation och att omgivningarna inte påverkas. Inventeringen och dokumentationen ligger sedan till grund för bolagets prioritering rörande fastighetsföreningar.

I innerstadsmiljö är det mer regel än undantag att markföreningar hittas. Detta har inneburit att de senaste årens stora nyproduktioner har krävt omfattande saneringar som nu har avslutats.

Läkande utomhusmiljö

I dialog med vårdverksamheterna och representanter från det omgivande samhället arbetar Locum för att skapa hälsofrämjande och läkande utomhusmiljöer på förvaltningsobjekten. Vi arbetar med fastighetsutvecklingsplaner (FUP) som stödjer målsättningen om långsiktigt hållbara vårdfastigheter och som ser till både mark, byggnader och teknisk infrastruktur. Exempel på åtgärder som kan framkomma i FUPar är att utveckla attraktiva stråk som stärker sociala och ekologiska flöden, utöka gröna vistelseytor, främja biologisk mångfald samt skapa gröna kvaliteter i mötet mellan naturen och fastigheterna.

Trygga och säkra lokaler

Det förändrade omvärldsläget – inriktningen mot uppbyggnad av totalförsvaret och framförallt civilt försvar, kommer att medföra ett särskilt fokus inom området robusthet även framöver. Sjukhus räknas som samhällsviktig verksamhet varför det inte enbart handlar om hur vården ska bedrivas utan också fastigheternas robusthet.

Systematiskt säkerhetsarbete

Locum har en väl utvecklad förmåga att hantera driftrelaterade incidenter inom fastighetssystemet vilket provas regelbundet genom övningar eller vid hantering av inträffade incidenter. Förmågan har särskilt prövats under pandemin, då vi även har hanterat snabbt uppkomna behov från vårdgivarna som t.ex. utbyggnad av syrgaskapaciteten eller uppförandet av Älvsjö sjukhus vid Stockholmsmässan på tre veckor.

Förutom en väl fungerande krisberedskap har vi även utvecklat kontinuitetsplaner

för samtliga tekniklag inom vårdfastigheterna samt för externa beroenden i syfte att säkerställa hög driftsäkerhet och snabb återgång till normal drift vid en eventuell störning av leveranser. Kontinuitetsplaner har tagits fram från underlag baserat på de återkommande risk- och sårbarhetsanalyser som genomförs kring vitala tekniska installationer eller externa beroenden.

Sedan 2016 har Locum riktlinjer för hur vårdlokaler ska utformas för att ge ett väl ändamålsenligt skydd och samtidigt bidra till trygghet för patienter, besökare och vårdpersonal. Dessa riktlinjer uppdateras årligen och ligger till grund för all nyproduktion och ombyggnation. Vidare deltar vi i arbetsgruppen för framtagande av den nya skriften "Den robusta sjukhusbyggnaden" som under 2021 ersätter "Det robusta sjukhuset" från 2008.

Locum genomför regelbundna trygghetsronder tillsammans med våra hyresgäster. Vi tillämpar metoden Gåturen. Syftet är att identifiera om bolaget kan bidra till ökad trygghet genom att t.ex. förstärka belysning vid gångstråk mot sjukhusparkeringar m.m. Med anledning av pandemin har trygghetsronderna skett mindre frekvent på förvaltningsobjekten och med färre medverkande. Planen framöver är att integrera barn och ungas perspektiv ytterligare.

Då Locum förvaltar samhällsviktiga fastigheter med särskilda krav på informationssäkerhet och säkerhetsskydd bedriver vi ett systematiskt informationssäkerhetsarbete med fokus på att skapa medvetenhet hos medarbetare och skapa förutsättningar för en trygg digitaliseringsprocess. Inom ramen för detta arbete har vi tagit fram flera anpassade vägledningar för projekt och förvaltning, riktlinjer för informationssäkerhet som uppdateras årligen samt en e-utbildning för medarbetare och externa samarbetspartners. Under 2020 genomförde 88 medarbetare utbildningen.

Klimatanpassning

Ett förändrat klimat innebär nya utmaningar, hänsynstagande och en förändrad riskbild för Locum. Det handlar bland annat om extremväder som exempelvis värmeböljor och skyfall, men också förändringar i den miljön som tekniska system verkar i och ändrade förutsättningar i leveranssäkerheten av kritiska beroenden. Vi har under året genomfört en övergripande klimat-, risk-, och sårbarhetsanalys (KRSA) där oönskade händelser sett till ett förändrat klimat har identifierats och analyserats, vilken kommer ligga till grund för framtida investeringar. Den övergripande riskbilden visar att även om Locum vidtar tekniska och organisatoriska åtgärder så är riskbilden beroende av hur samhället i övrigt fungerar samt hur teknisk infrastruktur och system är dimensionerade utanför sjukhusens fastighetsgräns.

Gemensamt för klimatrelaterade händelser är att de ofta har en geografisk spridning över flera sjukhus vilket ger en svårhanterad riskbild med omfattande konsekvenser. Med hjälp av bolagets fortlöpande riskhantering och kontinuitetsplaner kan konsekvenser begränsas och återgången till normaläge ske snabbt.

Förutom att möta de risker som ett förändrat klimat medför handlar också en del av klimatanpassning att ställa om till en mer hållbar fastighetsdrift, vilket kan medföra en förändrad riskbild då ny teknik installeras i fastigheterna. Den teknikutveckling som just nu pågår i samhället ligger före regelverken vilket innebär att ett stort ansvar läggs på Locum att värdera nytta och risk med den nya tekniken, något vi gör fortlöpande inom verksamheterna.

Medicinska gaser

Locum förvaltar och utvecklar de medicinska gasanläggningarna i Region Stockholms fastigheter. De medicinska gaserna på sjukhus och vårdinrättningar är läkemedel och utgör en viktig del av sjukhusens läkemedelshantering. Varje

teknikdisciplin inom sjukvården omfattas av lagar och regelverk, arbete med medicinska gaser fordrar dock särskild aktsamhet då systemen ofta betjänar livsuppehållande behandlingar.

Då Covid-19 medförde svåra andningsproblem för många sjuka blev behovet av medicinska gaser, främst andningsoxygen och andningsluft, betydligt högre än normalt på regionens sjukhus under 2020. Att snabbt utöka gaskapaciteten på flertalet akutsjukhus blev därför en hög prioritet. Extra gastankar placerades ut och anslöts till sjukhusens ordinarie gasnät, vilket på dessa ställen ökade gaskapaciteten mellan 100-300 %.

På Älvsjö sjukhus blev en av de stora utmaningarna att på kort tid få till ett system med medicinska gaser till samtliga 550 sängplatser som iordningställdes. Att projektera, köpa in och montera ett gasnät av den aktuella storleken tar normalt många månader eller till och med år, här färdigställdes det inom ett få antal veckor.

Tillgänglig vårdmiljö

Vår utgångspunkt är att människor i alla åldrar, oavsett funktionsförmåga, ska kunna vistas, förflytta sig och ha tillgång till de lokaler och sjukhusområden som Locum förvaltar. Vi bevakar barnperspektivet, oavsett om det rör ändamålsenliga lokaler för barn, unga eller vuxna.

Den 1 januari 2020 blev barnkonventionen svensk lag varför det är av särskild vikt att varje medarbetare på Locum har tillräcklig kunskap om barnkonventionens grundprinciper för att kunna omsätta dessa utifrån sin roll och vårt uppdrag. De ledtexter där barnperspektivet sedan tidigare förtydligats implementerades under året och används nu i tidiga skeden i våra byggprojekt.

Fysisk tillgänglighet

Vi genomför varje år besiktning av sjukhusfastigheterna avseende den fysiska tillgängligheten utvändigt och invändigt i syfte att uppfylla och säkerställa gällande myndighets- och lagkrav. Vi har även riktlinjer för fysisk tillgänglighet som ska användas vid ny- och ombyggnationer. Målet är att sjukhusområdena ska vara lättillgängliga, användbara och anpassade till olika målgrupper och verksamheters behov.

Locums samverkansråd för fysisk tillgänglighet har regelbundna möten och arbetar ständigt med att tillsammans utveckla universellt utformade produkter som ökar sjukhusens tillgänglighet. Sedan våren 2020 har rådsmötena skett digitalt och Locum har bistått med teknisk support för att samtliga rådsmedlemmar ska kunna delta på lika villkor. Rådsmedlemmar från samverkansrådet för fysisk tillgänglighet är delaktiga

i Locums arbete kring bemötande genom utvecklandet och genomförandet av vår obligatoriska insiktsdag gällande tillgänglighet och normkritiskt tänkande. Samverkansrådet är även involverat i samgranskningsgrupper för nya vårdfastigheter och utemiljöer. Samgranskningsgruppens fokus under 2020 har varit deltagande i möten och på plats i testmiljöer för vådrum, hygienrum, behandlingsrum m.m. för den nya vårdbyggnaden på Danderyd sjukhus.

Vi har under året deltagit i regionens nätverksarbete för fysisk och kommunikativ tillgänglighet och har ett kontinuerligt samarbete med övriga aktörer inom Region Stockholm. Locum hjälper Hälso- och sjukvårdsförvaltningen (HSF) och Stockholms läns sjukvårdsområde (SLSO) med verifiering av inventeringar samt planering av fysisk tillgänglighet i bland annat vårdavtal i externa lokaler.

Kommunikativ tillgänglighet

Information och kommunikation som rör tjänster och service som Locum erbjuder ska kunna tillgodogöras alla. Grunden för tillgänglig kommunikation är att vi i allt det vi gör tänker universell utformning. Kommunikationen blir enkelt utformad och lätt att förstå: ett tydligt och lättförståeligt språk samt färg och form som uppfyller riktlinjer för tillgänglighet. Informationsmaterial, såväl digitalt som på print, ska följa Locums grafiska profil som uppfyller riktlinjer för tillgänglighet med avseende på exempelvis teckensnitt, teckenstorlek, radavstånd, färger, kontraster och bilder.

I vissa sammanhang krävs speciella insatser för att kommunikationen ska bli tillgänglig. På Locum arbetar vi för att vår webb ska vara tillgänglig genom exempelvis programvaran Speakit +, vi har enkla strukturer och tydliga rubriker. Bilder och länkar har beskrivande texter. Tillgängligheten summeras i en tillgänglighetsredogörelse på locum.se. Vi gör också insatser för att liknande förutsättningar finns för tillgänglighet i våra digitala nyhetsbrev, e-post och intranät. Filmer och digitala möten textas eller tillgängliggörs genom muntligt tydliggörande av presentatörerna.

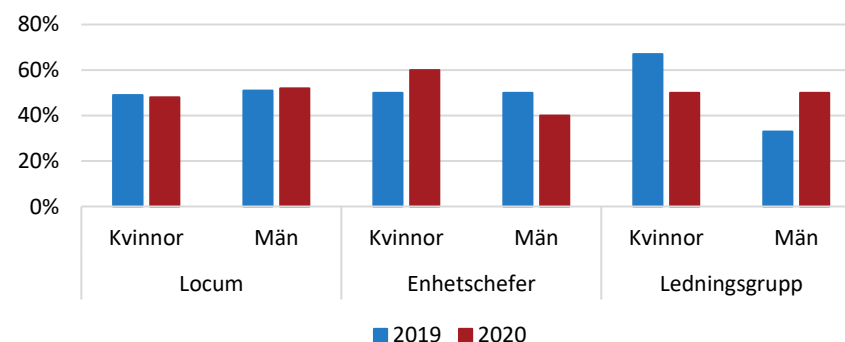
Kompletterande bildsymboler är viktiga hjälpmedel för personer med begränsad syn- och läsförstående. Locum arbetar också med taktila skyltar i olika sammanhang, till exempel för skyltning av RWC och WC på sjukhusen. I samarbete med Synskadades Riksförbund har taktila skyltar som är självlysande i mörker tagits fram.

Mångfald och jämlikhet

Locums jämställdhetsindex tas fram vartannat år inom ramen för Nyckeltalsinstitutet mätning, JÄMIX. Den beräknas utifrån nio nyckeltal. Värdet för 2020 kommer inte att redovisas förrän våren 2021, varför senaste genomförda är det som fortsatt gäller för Locum, 144. Vid den senaste mätningen fick Locum utnämningen Excellent arbetsgivare utifrån perspektivet jämställdhet.

Fördelning män/kvinnor inom Locum är 52 % män och 48 % kvinnor totalt sett. Ser man till fördelningen bland enhetschefer så är 60 % kvinnor och 40 % män. I Locums ledningsgrupp är fördelningen 50 % kvinnor och 50 % män.

Fördelning kvinnor och män

Eftersom regionens ordinarie NMI-mätning inte genomförts under året har vi inte tillgång till jämförbara uppgifter om andel som upplever kränkningar och trakasserier. Under hösten införde Locum ett tempmättningsverktyg, där olika frågor ställs var 14:e dag om arbetsmiljö och arbetssituation. Där finns en fråga om trakasserier och kränkningar men vi har ännu inte uppnått ett resultat som motsvarar utfall för årsbasis. Locum har tydliga och väl kommunicerade rutiner för hur vi ska agera för att motverka detta samt för att hantera situationer om/när detta uppstår.

Locums medarbetare genomgår obligatoriska e-utbildningar rörande HBTQ, etnicitet, normer och möten i vardagen samt utbildning i att skapa tillgänglighet för alla.

Minoritetsgrupper

Locum deltar i samråd med minoritetsgrupper som arrangeras av Region Stockholm. På locum.se finns grundinformation på engelska och finska, samt kontaktinformation till finsktalande person inom Locum. I verktyget för intern kompetenshantering dokumenteras aktuella uppgifter för medarbetare kring språkkunskaper.

Vi uppmärksammar varje år minoriteternas högtidsdagar exempelvis nationella romadagen och samernas nationaldag på digitala skärmar på sjukhusen, i nyhetsbrev, i våra sociala kanaler, på intranät och locum.se samt genom flaggning i vår reception. Vid behov informerar vi om byggen och byggstörningar på olika språk vid sjukhusen. Likaså finns ordningsregler på sjukhusen, instruktionsfilmer för byggbranschen samt sekretessblanketter på åtta språk, bland annat finska och engelska.

Inkluderande arbetssätt

Locums verksamhet bedrivs i en riskutsatt bransch, vilket innebär att kravställning på och uppföljning av leverantörer är prioriterat.

Motverkande av korruption

Locums arbete präglas av hög affärsmässig etik och vi arbetar för att förebygga alla former av oegentligheter och korruption, inklusive utpressning samt givande och tagande av muta.

Vårt mål är att samtliga medarbetare ska känna till och efterleva våra regler avseende representation och motverkande av korruption, som även innefattar regler om jäv och bisyssla. Vi har en visselblåsarfunktion som möjliggör för såväl medarbetare, kunder som leverantörer att anmäla misstanke om allvarliga oegentligheter. Locums medarbetare informeras även om Region Stockholms visselblåsartjänst. Inga oegentligheter eller incidenter som bedömts kräva ytterligare åtgärder har framkommit under 2020.

För att minska risken för korruption, kvalitetssäkrar vi att de produkter och tjänster som levereras uppfyller de krav som kunder och bolaget ställer. Det görs kontroller och uppföljningar

av såväl leverantör som leverans. Vidare genomför vi kontroller av ID06 löpande. VD skickar två gånger per år ut information till våra leverantörer och samarbetspartners med en påminnelse om några av Region Stockholms och Locums regler.

Under 2020 introducerades den obligatoriska interna utbildningen ”Professionell offentlig beställare” vilken innehåller information som alla bör känna till i samband med beställning av varor och tjänster.

Locums medarbetare är skyldiga att anmäla eventuella bisysslor, som följs upp årligen vid medarbetarsamtal och genom stickprovskontroller. Vi ska även genomgå en obligatorisk e-utbildning i regler om motverkande av korruption och under 2020 hade ytterligare 141 medarbetare genomfört utbildningen.

Antikorruption är ett ämne som diskuteras en gång per år som en del av systematiskt arbetsmiljöarbete på Locums kontinuerliga arbetsplatsträffar. Ett exempel på en av åtgärderna för att minska risken för oegentligheter är att alla beslut och avtal med ett värde överstigande 200 000 SEK tecknas två i förening.

Hållbara leverantörskedjor

Övergripande miljökrav på våra leverantörer ställs i AF-delar och projektspecifika miljöprogram, där uppföljning av kraven görs löpande under avtalens tid. Dessa rör bland annat krav på systematiskt miljöarbete, produktval i Byggvarubedömningen, avfallshantering samt fordon och arbetsmaskiners miljöprestanda.

I syfte att främja hållbara leverantörskedjor har malltexter för upphandling inom riskbranscher tagits fram för att kunna krävställa att leverantörer som antas i en upphandling ska följa särskilda arbetsrättsliga villkor med avseende på en lägsta lön, en minsta semesterrätt och en maximal arbetstid. Dessa kan användas där leverantörerna som svarar på upphandlingen förväntas ha sitt ursprung inom EU. Detta har gjorts i enlighet med de råd och rekommendationer som Upphandlingsmyndigheten har tagit fram. I upphandlingar där det bedöms att de varor och tjänster eller entreprenader som ska levereras kan komma att ha sitt ursprung i riskländer för osunda arbetsvillkor utanför EU, krävställer Locum att leverantörerna ska följa Region Stockholms uppförandekod för leverantörer som bygger på ILO:s kärnkonventioner, FN:s mänskliga rättigheter och Barnkonventionen m.m. Ansvar för avseende åtagandet rörande sunda arbetsvillkor ska även föras vidare till underliggande led om sådana förekommer. I samband med upphandlingars genomförande kontrolleras alltid att de leverantörer som antas betalar lagstadgade skatter och avgifter, att de har en tillräcklig ekonomisk kapacitet samt att de utfäster att de inte är dömda för brott.

Locum deltar i regionens projekt "Uppföljning hållbara leveranskedjor bygg och anläggning 2019" där arbetet fortgick under 2020 med revision hos materialleverantör. Ett bolagsövergripande utvecklingsprojekt för vidareutveckling av inköp och upphandling pågår. Uppdraget innefattar bland annat en utveckling av avtalsuppföljning och avtalsförvaltning inom Locum, exempelvis med leverantörsrevisioner.

Ingen formell uppföljning av uppförandekoden har gjorts under året då arbetet prioriterats ned på grund av pandemin. Vi arbetar dock systematiskt med frågorna och har löpande vidareutvecklat områden som innefattas av uppförandekoden, såsom arbetsrättsliga villkor, arbetsmiljö och miljö. Uppföljningen görs löpande i pågående byggprojekt. Under 2020 har Locum arbetat med att ta fram ett avtal

som innefattar tjänsten att systematiskt kontrollera och följa upp bl.a. giltigt ID06 och arbetstillstånd.

Arbetsmiljö

Locum arbetar aktivt för en hög säkerhetskultur gällande arbetsmiljö i byggprojekt. Förutom det arbete som bedrivs inom varje byggprojekt är vi engagerade i föreningen Samverkan för noll olyckor i byggbranschen (Håll Nollan), som Locum var med och grundade 2017. Tillsammans arbetar Håll Nollans medlemmar (drygt 80 st) för den gemensamma visionen "Ingen ska skada sig på våra byggarbetsplatser!".

Under året har Arbetsmiljöverkets förslag till nya föreskrifter (AFS:ar) varit ute på remiss, där förslaget innebär ett större ansvar för Locum som byggherre. Att implementera aktuella delar av Håll Nollans "Gemensamma arbetssätt för byggherrar" kommer underlätta övergången till de nya föreskrifterna som beräknas träda i kraft första kvartalet 2023.

Från och med 2021 gäller den nya AFS:en "Arbetsplatsens utformning (AFS 2020:1)". Den ställer tydligare krav på att byggherren ska se till att projekteringen genomförs så att det blir möjligt att skapa en god arbetsmiljö för alla arbetstagare som kan komma att arbeta i, eller i anslutning till byggnaden. För att förbereda för lagkravet har vi utbildat våra byggprojektledare/handläggare BAS-P och nya ramavtalade projektörer.

Avseende arbetsmiljö i förvaltningen har Locum under året genomfört granskning inom området. Granskningen identifierade ett antal brister rörande gränsdragningen, ansvaret vid gemensamma arbetsställen och ansvarssubjekten ute på förvaltningsobjekten. För att komma till rätta med detta pågår ett arbete där rutiner, verktyg och vägledning tas fram.

Medarbetares hälsa och välbefinnande

Det gångna året har i hög utsträckning präglats av pandemin vilket vi ser påverkar många av verktygen, mätningarna och nyckeltalen för medarbetares hälsa och välbefinnande.

Resultat saknas för medarbetarskapsindex, ledarskapsindex, ledningsindex samt styrningsindex eftersom regionens årliga NMI-undersökning ersattes med HME-frågor (HME=Hållbart MedarbetarskapsEngagemang). 2020 års utfall för dessa blev 76, 81 och 76 med det sammanvägda HME-indexet på 78, att jämföras med Region Stockholms HME-index som för samma period blev 76.

Under hösten införde Locum ett tempmättningsverktyg, Winningtemp, där olika frågor ställs var 14:e dag om arbetsmiljö och arbetssituation. Verktyget infördes som ett led i vår utvecklingsresa för att involvera och engagera alla i bolagets gemensamma utvecklingsarbete. Det ger möjlighet att snabbt få återkoppling om mående och engagemang inom Locums olika enheter och grupper, i syfte att gemensamt diskutera

dessa frågor på arbetsplatsträffarna utifrån enhetens utfall. Metodiken är i dialogformat, med ett styrkebaserat förhållningssätt, d.v.s. initialt lyfts enhetens styrkor och utifrån det tar diskussionerna avstamp i det som fungerar bra för att kunna arbeta med och utveckla det som behöver förbättras. Dessa mätningar kompletterar den årliga medarbetarundersökningen och är ett stöd för cheferna som nu leder och stödjer medarbetarna på distans på grund av den pågående pandemin.

Personalomsättningen var 14,4 % under 2020 (9,2 % år 2019). Utifrån att 41 personer har slutat (varav sju var pensionsavgångar) och 14 personer har börjat, har antalet medarbetare minskat med 9 % under 2020, från 299 till 272 medarbetare.

Under året syns en ovanligt hög sjukfrånvaro, 4,18 % (per den sista november), som delvis kan förklaras bero på Covid-19 med tillhörande rekommendationer.

Enligt verktyget ProCompetence, som används som stöd vid medarbetarsamtal, har 74 % av Locums medarbetare skapat en utvecklingsplan den senaste tolv månadersperioden, vilket indikerar att åtminstone lika många har genomfört medarbetarsamtal. Det finns dock goda grunder att anta att antalet medarbetarsamtal är högre än så, dels eftersom andelen genomförda medarbetarsamtal var 95 % 2020 (2019 års NMI-undersökning), men också för att en möjlig felkälla i systemet är att äldre utvecklingsplaner som enbart uppdaterats inte räknas in som nya. Inga större förändringar har heller skett rörande chefer och arbetssätt som i sådana fall skulle kunna vara en förklaring till det låga resultatet.

Revisorns yttrande avseende den lagstadgade hållbarhetsrapporten

Till bolagsstämman i Locum AB, org.nr 556438-7909

Uppdrag och ansvarsfördelning

Det är styrelsen som har ansvaret för hållbarhetsrapporten för år 2020 och för att den är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen.

Granskningens inriktning och omfattning

Vår granskning har skett enligt FARs rekommendation RevR 12 *Revisorns yttrande om den lagstadgade hållbarhetsrapporten*. Detta innebär att vår granskning av hållbarhetsrapporten har en annan inriktning och en väsentligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige har. Vi anser att denna granskning ger mig tillräcklig grund för mitt uttalande.

Uttalande

En hållbarhetsrapport har upprättats.

Stockholm den

Jenny Göthberg

Auktoriserad revisor